Van Bekkum: Een Bèta die op Alfa's valt

'Maar dan wel samen met mijn auto', is de voorwaarde die de Delftse hoogleraar organische chemie prof. dr. ir. Herman van Bekkum enkele dagen voor de foto-opname door de telefoon laat galmen. Als eerste voorzitter van de KNCV is Van Bekkum organisator van het Zomercongres, en als zodanig de eerst aangewezene om te figureren op de voorpagina van deze maand. Geen studio-opname derhalve, daar de Alfa Romeo zich lastig in de studio van fotograaf Rob Fels laat manoeuvreren. De Delftse aula van Van den Broek & Bakema fungeert dan maar als strakke achtergrond. Een streepje bruine crème op zijn baard geeft aan dat Van Bekkum zich voor de fotosessie heeft opgemaakt. Grinnikend: 'Joh, dat spul heb ik van mijn secretaresse! Spin-off van wijlen de Teleac chemiecursus." Een tikje bezorgd: 'Kun je het echt zien?'

Prof. dr. ir. Herman van Bekkum
Hoogleraar Organische Chemie TU-Delft
Eerste voorzitter KNCV

Twee redenen geeft Van Bekkum aan om zijn rode auto mede op de voorpagina te laten figureren. Ten eerste vanwege het onderwerp van het Zomercongres. Op de achterkant van de Alfa staat met grote letters 'KATALYSATOR', een verwijzing naar de rol die katalysatoren spelen bij de bestrijding van zure en andere ongewenste uitstoot in uitlaatgassen. 'Volgens mij een van de meest aansprekende voorbeelden van katalyse. Belangrijk ook voor het imago van de chemie, want chemici blijven in de ogen van velen gifmengers! Tijdens dit zomercongres willen we laten zien dat ze juist heel hard aan de oplossing van allerlei milieuvraagstukken werken', aldus de Delftse hoogleraar. 'Nederland is industrieel en universitair goed in de katalyse. We hebben een ijzersterk sprekersveld en hopen op veel deelnemers en publiciteit. Via posters wordt ook een indruk gegeven van wat zich hier te Delft onder leiding van *Scholten, Kieboom, Duine,* mezelf en anderen aan chemo- en biokatalyse afspeelt.'

Een niet onbelangrijke reden voor de wat ongebruikelijke visuele voorkeur van de KNCV-voorzitter is zijn fanatisme voor auto's; een ongelukkige liefde, 'omdat er af en toe weleens een sneuvelt'. Hij is inmiddels aan zijn zevende Alfa toe. 'Twee daarvan hebben in dienst van de KNCV het leven gelaten. Die kar moet daarom mee op de foto!' Het idee is niet meer uit zijn hoofd te praten. Het enthousiasme waarmee hij zich inzet om het idee te realiseren – hij haalt zelfs een opengewerkte katalytische naverbrander op bij een bevriende uitlatengroothandelaar – typeert de 'gewone Rotterdammer', zoals hij zichzelf noemt.

Van Bekkum kan niet beter worden gekenschetst dan met deze korte zelfomschrijving. Joviaal. Zonder kapsones. Luidruchtig. Recht op zijn doel af. Een harde werker. Weken van tachtig uur zijn normaal ('Je moet jezelf af en toe dan wel een uurtje tennis gunnen'). Voorzitter van de Chemische Vereniging, van Nederlands eerste schaakclub Volmac (met grootmeesters als *Kortsjnoi* en *Timman*) en van het IOP-Koolhydraten ('Dankzij onder andere de industriële betrokkenheid een voorbeeld-IOP als je het mij vraagt.'). Een jaar rectoraat achter de kiezen ('Met zwarte Citroën – zo'n 'snoek' – met chauffeur voorin, lamp achterin, diverse gedenkwaardige ritten, bijvoorbeeld met *Dr. D. A. van Dorp* als lifter blindschakend door de nacht. Meer dan één jaar rectoraat zou funest zijn geweest voor de ploeg.').

Lukt het om naast KNCV en schaakclub ook nog als hoogleraar te werken?

'Gelukkig wel. Zoiets is alleen mogelijk als je goeie mensen in je diverse omgevingen hebt. Al sinds ik in Delft ben gaan studeren, heb ik geboft met de kringen waarin ik verkeer. Het begon al met het studentengenootschap, dat was Rotterdams georiënteerd – no-nonsense en hoge ambities; op naar de top. Later gold dat ook voor m'n labgenoten, volleybalclub, m'n schaakclub, de KNCV, het IOP. Hetzelfde gaat overigens op voor de katalysekring in Nederland . . . Met fijne mensen is het fijn werken.'

De 55-jarige Rotterdammer heeft behoudens een tweejarig verblijf bij Shell in Amsterdam Delft niet meer verlaten. 'Mijn vrouw vond die twee jaar veel te kort. Ik heb er ook weleens spijt van gehad. Maar nu heb ik volop compensatie in de vele industriële contacten. Bovendien vind ik de job verdomd leuk, en voel ik me bevoorrecht met een sterke ploeg met steeds nieuwe interessante jonge mensen.'

In 1961 werd Van Bekkum lector, in 1971 hoogleraar in de organische chemie. Zijn werkplek in het gebouw voor Scheikunde aan de Julianalaan in Delft is de voormalige kamer van zijn voorgangers *Verkade* en *Wepster*. Van beiden hangen foto's aan de muur, samen met een portret van prof. *Boeseken* ('Een man die heel origineel en toen al toegepast dacht.')

Over Verkade: 'Ik vond het lastig kiezen tussen Waterman en Verkade. Ik koos voor de laatste. Een markante man; grillig, en voor sommigen een niet te nemen barrière. Die gingen mentaal op Verkade stuk. Maar naast zijn grilligheid – bij tentamens – zijn gevoeligheid voor geluid – tijdens zijn colleges moest het muisstil zijn in het gebouw; de conciërges hadden opdracht dat in de gaten te houden – had hij grote kwaliteiten. In de organische chemie, maar ook bijvoorbeeld op het gebied van de nomenclatuur heeft hij veel bereikt. Hij is overigens ook voorzitter van de KNCV geweest.'

Op de vraag of de voorpagina van het Chemisch Magazine onder de drie andere foto's in zijn kamer komt te hangen, komt een hoop gelach: 'Als je bedoelt, na mijn verassing, ja graag! Hé, zouden die crematoria nog iets aan rookgaszuivering doen?'

De maandag na de fotosessie komt Herman van Bekkum, mèt de secretaresse van de gezichtscrème, het resultaat bekijken. Beiden zijn tevreden, en de make-up valt gelukkig niet te veel op. De Delftse hoogleraar ziet er in ieder geval kleurrijker uit dan zijn in zwart-wit vereeuwigde voorgangers.